

शिवालय गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को नीति तथा कार्यक्रम

आदारणीय गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू,

१. सर्वप्रथम, आजको यस ऐतिहासिक अवसरमा शिवालय गाउँपालिकाका जनताको गरिमामय गाउँ सभाको सोही अधिवेशन बैठकमा चौथो पटक शिवालय गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि शिवालय गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त गर्व र जिम्मेवारीको अनुभूति गरिरहेको छु। २०७२ सालको संविधानले स्थानीय तहलाई संविधानतः अधिकार प्राप्त तीनै तहमध्ये एक सशक्त सरकारको हैसियत दिएको छ। लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थाको मूल मर्मअनुसार जनप्रतिनिधि र जनताको सक्रिय सहभागिता मार्फत शासन सञ्चालन गर्ने जिम्मा हामीले पाएका छौं। यस संवैधानिक र लोकतान्त्रिक भावनालाई आत्मसात गर्दै, हाम्रो गाउँपालिकाले विगतका वर्षहरूमा गरेका उपलब्धिहरूलाई आधार बनाएर यो वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ। यो नीति तथा कार्यक्रमले हाम्रो गाउँपालिकाको समग्र विकास, सामाजिक न्याय, समावेशिता, पारदर्शिता र दिगोपनालाई केन्द्रमा राखिएको छ।
२. यस सन्दर्भमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि नेपाली जनताले पटक पटक गरेका ऐतिहासिक जनआन्दोलन र संघर्ष सम्झन चाहन्छु। ऐतिहासिक जनआन्दोलन र पटक पटकका संघर्षमा आफ्नो ज्यानको बलिदानी गर्ने ज्ञात अज्ञात महान शहीदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पन गर्दछु। यसै क्रममा शहीद परिवार, घाइते, अपाङ्ग र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूलाई उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु।
३. विद्यमान विश्व परिस्थितिको आर्थिक, राजनीतिक, सामाजिक र विकसित प्रविधिको प्रभावले हाम्रो देशलाई प्रभाव अवश्य पारेको छ। यस्तो बदलिँदो परिस्थितिमा शिवालय गाउँपालिकालाई अलग्गै राखेर विकासको खाका निर्माण गर्न संभव छैन। हालको विकसित पुस्तामा परेको प्रविधिको असर र नयाँ उत्पादन प्रणालीमा परेको प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै युगान्तकारी रूपान्तरण भएको छ। उत्पादन प्रणालीका साधन र स्रोत ले नयाँ उत्पादन र वितरण प्रणालीलाई विकसित गरी विश्व राजनीतिक दृष्टिकोण परम्परागत लादिएको विचार भन्दा उत्पादनशील एवं श्रृजनशील दृष्टिकोणको राजनीति विचार प्रणाली विकास हुँदैछ र जहिले पनि त्यसको उत्तरदायित्व युवापुस्तामै निर्भर रहन्छ। वस्तुतः हाम्रो देश नेपाल र शिवालय गाउँपालिकाको कूल ग्रहास्थ उत्पादनमा बीस वर्ष पहिले र अहिलेको उत्पादन प्रणालीमा आफ्नै स्रोत र साधनको प्रयोगमा परम्परागत प्रविधि रूपान्तरणको साटो उपयोग विहिन भई परनिर्भर अर्थतन्त्रको विकास भएको छ। यसले ल्याउने प्रभावले हाम्रो धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक र आर्थिक प्रणाली र व्यवसायलाई समस्यामूलक बनाइदिएको छ। जसको प्रभावबाट ग्रामिण वस्तीहरू रित्तिदै गइरहेका छन्। देश निर्माण गर्ने युवा

जनशक्ति वैदेशिक रोजगारीको लागि विदेशीयको छ। रेमिट्यान्सको भरमा आर्थिक प्रणालीले मुद्रास्फुटि भई सामानको मूल्य बढ्दै गएको छ र गरिव जनताको जीवन कष्टकर बन्दैछ।

४. देशमा भ्रष्टाचार संगठित रूपमा बढ्दै गएको छ। राजनीतिक पार्टीप्रति जनताको जनविश्वास घट्दै गइरहेको देखिन्छ। केन्द्र र प्रदेश सरकारमा बल र पहुँचवालाको हालीमुहाली देखिन्छ। संविधानले प्रदत्त गरेका मौलिक हक अधिकार प्रयोग गरी सामाजिक न्याय प्रणालीको विकास हुनुको सट्टा व्यवस्था भन्दा पनि व्यवस्थापन प्रणाली खराब हुँदै गइ सुशासनको अभाव भएको छ।
५. यी सबै विचार, दृष्टिकोण र आस्थाको आँकलन गरी आफ्नो स्रोत, साधन, माग र आवश्यकतालाई प्राथमिकीकरण गर्दै आ.व. २०८२।२०८३ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गरेको छु।

सभाका सदस्यज्यूहरू

६. वि.सं. २०८० साल कार्तिक १७ गते गएको विनासकारी भूकम्प र त्यसको प्रभाव पछिको क्षति हाम्रो सिङ्गो गाउँपालिकामा रहेको भौगर्भिक-भूकम्पीय जोखिम, परम्परागत निर्मित आवास तथा भवन लगायतका भौतिक संरचनाको अवस्था र त्यसबाट सिर्जित पालिकाका नागरिकको सुरक्षाको दायित्वलाई मध्यनजर गर्दा सरकारबाट अस्थाई आवासहरूको निर्माण सहूलिय करिब-करिब भुक्तानी भई सकेको र राष्ट्रिय जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणबाट सबै वडाहरूको विस्तृत क्षति आंकलनको प्रतिवेदन प्राप्त हुने अवस्थामा रहेकोमा परम्परागत गारोमाटोबाट निर्मित पुराना संरचना विस्तारित गर्नु पर्नेमा रेक्ट्रोफिटिङको अवधारणा सहितको पुनःनिर्माणद्वारा पुराना गारोमाटाका घरहरू रेक्ट्रोफिटिङ गर्नु वस्तुवादी देखिदैन। यो समस्या समाधानका लागि संघ र प्रदेशसँग समन्वय गरी सुरक्षित आवास निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ। यो क्षेत्रका जनताको भूकम्प जोखिमबाट सुरक्षित आवासको साथै अन्य सुरक्षित पूर्वाधार निर्माण गर्नु अति आवश्यक छ।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

७. अब शिवालय गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमहरू तय गर्न लिईएका आधारहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

- क. नेपालको संविधानको प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू
- ख. नेपाल सरकारको चालु सोह्रौ योजनाका लक्ष्य, उद्देश्य, नीति र प्राथमिकताहरू
- ग. संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक नीति तथा वित्तीय नीतिहरू,
- घ. दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- ङ. संघीय सरकार र कर्णाली प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरू
- च. शिवालय गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेका आवधिक एवं क्षेत्रगत योजनाहरू
- छ. शिवालय गाउँपालिकाका विभिन्न समिक्षा प्रतिवेदनहरू

ज. शिवालय गाउँपालिकाद्वारा लक्षित एवं कार्यान्वयनमा ल्याइएका योजना नीति तथा कार्यक्रमहरू

झ. विभिन्न संघसंस्था, व्यवसायी, बुद्धिजिवि, राजनितिक दलहरूको अन्तरक्रियात्मक सरसल्लाह एवं सुझावहरू

ञ. उपलब्ध श्रोत र साधनको अनुमान, आकार र उपयोगिताको प्रकृति

ट. प्राकृतिक, धार्मिक, आर्थिक, जैविक तथा संस्कृतिक पक्षहरू

सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि तय गरेका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु।

१. आर्थिक विकास

कृषि, पशुपंक्षी विकास तथा सहकारी

८. परम्परागत कृषि उत्पादन प्रणालीलाई रुपान्तरण गरी आधुनिक कृषि उत्पादन प्रणालीमा बदल्न उत्पादनका साधनहरूको आधुनिकिकरण एवं प्रविधिमैत्री बनाउने नीति लिइनेछ।
९. बाँझो जग्गामा बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवा, बेरोजगार युवा शक्तिलाई नगदेवाली वा अन्य खेती गरी रोजगारी श्रृजना गर्ने नीति लिइनेछ।
१०. बाँझो जग्गामा दलहन, तेलहन, रेशादार, कपास, तरकारी जस्ता नगदे वाली उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ।
११. प्राङ्गारिक एवं जैविक मलको उत्पादन र गोठे मलको सुधार जस्ता कार्यक्रमहरू ल्याइ जमिनको उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ।
१२. खाद्य अधिकार तथा सम्प्रभुता सम्बन्धि ऐन, २०७५ अनुसार स्थानीय सरकारको पनि खाद्य अधिकार तथा सम्प्रभुताको अधिकार कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवारी पूरा गर्ने नीति लिइनेछ।
१३. कृषकहरूको स्थानीय उत्पादनलाई संरक्षित गरी उचित मुल्य प्राप्त गर्न हाल निर्माणाधिन रहेका शिवालय गाउँपालिका कृषि परिषद र शिवालय गाउँपालिका १ भम्पमा निर्माणाधिन चिस्यान केन्द्रहरूको निर्माण सम्पन्न गरी प्रयोगमा ल्याइनेछ।
१४. माटोको बनौट र तापक्रमको आधार पहिचान गरी विभिन्न फलफुलका पकेट क्षेत्र, तरकारी पकेट क्षेत्र घोषणा गरी उत्पादन विविधिकरणलाई एकिकृत उत्पादन, विउविजन संरक्षण, उपचार एवं बजार सुविधाको पहल गर्ने नीति लिइनेछ।
१५. स्थानीय कृषि उत्पादनलाई संकलन, प्रशोधन एवं बजारीकरण गरिनेछ।

१६. कृषकहरूलाई प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने क्षतिलाई न्यूनिकरण गरि किसान संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ।
१७. परम्परागत खाद्य पोषण प्रणालीलाई संरक्षण र संवर्द्धन गरिनेछ।
१८. हराउदै गएका कागुनो, चिनो, भाजी, आलु, फापर, दुदु लगायतका वाली र तरकारीहरूको विउ बैंक स्थापना गरिनेछ।
१९. कृषकहरूलाई आधुनिक व्यवसायीमुलक वनाउन उपयुक्त स्थानको भ्रमण गराइनेछ।
२०. उत्पादनमा तात्विक फरक पार्ने नयाँखाले विउविजन र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
२१. निश्चित Organic क्षेत्र बाहेक आवश्यक क्षेत्रमा रासायनिक मलको सहज उपलब्ध गराई उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ।
२२. कृषि उत्पादन बढाउन सिचाई पोखरी, कुलो, तालको निर्माण गरिनेछ।
२३. कृषिमा जलवायु मैत्री र महिला मैत्री प्रविधिलाई जोड दिइनेछ।
२४. शिवालय गाउँपालिकामा द्रुतगतिमा हराउदै गएको गाई, भैसी र बाख्रापालन पशु व्यवसायलाई नीतिगत सुदृढिकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
२५. पुरानो जातको बाख्रा, भैसी र गाई पाल्ने कृषकलाई उचित अनुदान सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ।
२६. नश्व सुधारिका गाई भैसी पालन गरि दुग्ध उत्पादनमा वृद्धि गरी डेरी स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ।
२७. पशुपन्छि विकासका लागि नश्व सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई पशु विमा कार्यक्रम लागु गर्ने नीति लिइनेछ।
२८. असल कृषि सहकारीको छनौट गरी सामुहिक पशुपालनमा जोड दिइनेछ।
२९. स्थानीय बजारको मागलाई ध्यान दिई मासु, अण्डा उत्पादन केन्द्र निर्माण गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
३०. पशुपन्छि पालक कृषकहरूलाई विभिन्न रोगबारे प्रशिक्षण गरी पशुपन्छि पालनमा जनचेतना वृद्धि गरिनेछ।
३१. मासु र अण्डाको लागि पालिने पन्छि व्यवसायिकरणको लागि उचित तालिम प्रदान गरिनेछ।
३२. बन्यजन्तु वदेल, रतुवा र कालीज जस्ता पन्छि पालन गर्न चाहाने कृषकहरूलाई आवश्यक कानुन कानून निर्माण तथा सम्बन्धित नियमाकय संग समन्वय गरि व्यवसाय गर्न सहूलियत दिने नीति लिइनेछ।
३३. स्थानीय कृषकहरूको मासुको उत्पादनको खपत वृद्धि गर्न स्थानीय होटेल व्यवसायी लगायत इच्छुक अन्यलाई पाक तालिमको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ।
३४. स्थानीय जातका रैथाने केरा, आँप, अमिलो, कागतीको संरक्षण संवर्द्धन गरी स्थानीय खपतमा वृद्धि तथा निर्यातमा जोड दिने नीति लिइनेछ।

३५. यो आर्थिक वर्षमा मत्स्यपालन व्यवसायलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि निजी, सहकारी वा समूह मार्फत माछापालन उत्पादन गर्ने नीति लिइएको छ।
३६. स्थानीय आर्थिक विकासका क्रियाकलापलाई योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। यस अन्तर्गत स्थानीय प्रतिस्पर्धी वस्तु वा सेवाको सहभागितामूलक पहिचान गरि ती वस्तु वा सेवा सेवाहरूको समग्र मुल्य शृङ्खलामा गाउँपालिका निजिक्षेत्र, सहकारी समेतको सहकार्यमा स्थानीय आर्थिक विकास योजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
३७. उल्लेखित बमोजिम स्थानीय आर्थिक विकासका सम्भावनाहरूको पहिचान र व्यवसायिक परिचालनका लागि विशेष पहल गरिनेछ।
३८. नव प्रवर्तन र उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गर्न स्टार्टप रणनीति लिइनेछ।
३९. स्थानीय उत्पादित वस्तुको खपत प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी आन्तरिक खपतमा बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ।
४०. शिवालय गाउँपालिका अन्तर्गत सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकास गर्नको लागि सहकारी व्यवस्थापन तथा लेखा व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
४१. सहकारी संस्थाको नियमित नियमन तथा अनुगमन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
४२. शिवालय गाउँपालिका अन्तर्गत सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूको सञ्चालनको अवस्था विश्लेषण गरी पुन सञ्चालन तथा खारेजी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
४३. सहकारी मार्फत सुपथमुल्यका पसल स्थापना गरी उपभोक्ताहरूलाई लाभान्वित हुने नीति लिइनेछ।
४४. सहकारी मार्फत स्थानीय जनताको पूँजी जम्मा गरी आर्थिक उत्पादनको क्षेत्रमा शेयर लगानी गर्ने नीति लिइनेछ।
४५. गाउँपालिकाको संभावित क्षेत्रमा चिया कफी खेती विस्तारमा निरन्तरता दिने नीति लिइने छ।

श्रम तथा रोजगार

४६. रोजगार सेवा केन्द्रलाई स्थानीय नीति तथा कार्यक्रम मार्फत रोजगार शाखाको रूपमा आन्तरिकिकरण गरी रोजगारी सिर्जनाको लागि हवको रूपमा व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
४७. शिवालय गाउँपालिकाका बेरोजगार युवाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी योग्यता र क्षमताको पहिचान र वर्गीकरण गरी सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ।
४८. गाउँपालिकामा रहेको व्याप्त बेरोजगारी समस्यालाई समाधान गर्दै रोजगारी सिर्जनाको लागि उत्पादनमूलक, सिपमूलक, उद्यमशीलता विकास र स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
४९. आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ देखि सुरक्षित आप्रवाशन Safe Migration (SaMi) कार्यक्रम लागु गरि वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूको लागि श्रम स्वीकृत र सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम र अप्रवासन सम्बन्धी अन्य सेवालाई रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ।

५०. शिवालय गाउँपालिकामा संचालन हुने संघ, प्रदेश, दातृ निकाय, गैरसरकारी संघसंस्था सबैबाट प्राप्त हुने कार्यक्रमलाई सकेसम्म रोजगार संग जोडि रोजगार Mission को कार्यक्रम ल्याइनेछ।
५१. बेरोजगार यूवा छनौट प्रकृत्यालाई पारदर्शी बनाइनेछ। यदि कसैले अपारदर्शी ढंगबाट छनौट गरेमा सरोकारवालालाई दण्डित गर्ने नीति लिइनेछ।
५२. अर्धदक्ष कामदारलाई दक्ष बनाउन उचित तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ।
५३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी, गुणस्तर र परिणाममुखी बनाउन सतप्रतिशत बजेटमा साझेदारी गरिनेछ।
५४. रोजगार संवाद मञ्चद्वारा रोजगारीको अवसरलाई सरकारी, गैरसरकारी, संघसंस्था, निजी क्षेत्र लगायत साझेदार संस्था र रोजगारदाताहरु संग जोड्न Job Mapping को व्यवस्था गरिनेछ।
५५. “श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान” भन्ने मूल नारालाई पुर्णता दिन गाउँपालिकाको रोजगार रणनीति कार्यान्वयन गरिनेछ।
५६. रोजगार कार्यक्रममा संलग्न व्यक्तिहरुको लागि रोजगार कार्यक्रम संचालन हुनु पूर्व अभिमुखीकरण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
५७. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने, गएका र फर्केका व्यक्ति र घर परिवारलाई सामी कार्यक्रमको साझेदारीमा मनोसामाजिक परामर्श कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
५८. आउँदो आ.व. २०८२/०८३ देखि निर्माण हुने सुरक्षित आवास पुनःनिर्माण अभियानमा सकेसम्म स्थानीय कामदारलाई सिपमुलक तालिम दिई काम गर्ने अवसर मिलाइनेछ।

लघु उद्यम विकास

५९. गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत स्थानीय संभावना श्रम सीप र प्रविधिको अत्याधुनिक दक्षतापुर्ण उपयोगी कार्यक्रम लागु गरी स्वरोजगार तथा आय आर्जन एवं सीपमुलक कार्यमा जोड दिइनेछ।
६०. पालिका भित्रका सामुदायिक वन क्षेत्रमा खेर गइरहेका काठको उपयोग गर्ने वन पैदावरमा आधारित उद्योग, नेपाली कागज उद्योग, अल्लो सिस्नो प्रशोधन, सिस्नो पावडर, गुराँस जुस, दालमोठ, बोइलर कुखुरा दाना, आलु चिप्स उद्योग, खानेपानी उद्योग र स्थानीय ढुङ्गाहरु उत्खनन् प्रशोधन उद्योग स्थापना र लगानीमा जोड दिइनेछ।
६१. कृषि, पर्यटन तथा अन्य क्षेत्रमा व्यवसाय संचालन गरिरहेका र नयाँ व्यवसाय शुरू गर्न चाहने महिला उद्यमीका लागि तालिम, प्रविधि हस्तान्तरण, बिउ पुँजी, सहूलियत ब्याज दरमा ऋण जस्ता प्रावधान र प्रविधि सहित उद्यमी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

पर्यटन प्रवर्द्धन

६२. गाउँपालिका भित्र रहेका सम्भावित पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरूको पहिचान, विकास, प्रसार प्रसार, प्रोफाइल प्रकाशन गरी एकिकृत पर्यटकीय सर्किट विकास गर्दै आन्तरिक पर्यटनलाई बढावा दिइनेछ।
६३. वडाकाँडा, चिनेकुम्द, कचाली, मालिका, कोर्सिना, चिउदुवा, विउरेचुला र खामालेख पर्यटन सर्किटका लागि सम्भाव्य अध्ययन गरी आन्तरिक पर्यटकीय सर्किटको निर्माण गरिनेछ।
६४. शिवालय बृहत धामको निर्माण, ताँझाचुली मालिमा मन्दिर र पदमार्ग निर्माण गर्ने शुरु गरिनेछ।
६५. शिवालय वडा नं. १ को स्यापी बस्ती र वडा नं. ६ को सुगुरखाल होम स्टे विकास गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको विकास गरिनेछ।
६६. शिवालयको प्रवेशद्वार शिवालय १ र छेडागाड १३ जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि संघीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ भने बन्जी जम्प (Banji Jump) निर्माणको लागि निजी क्षेत्रलाई आकर्षण गर्ने वातावरण तयार गरिनेछ।

२. सामाजिक विकास

महिला बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा लक्षित वर्ग

६७. स्थानीय स्तरमा हुने सबै नीति निर्माण कार्यमा महिलाको सहभागिता बृद्धि गरी सारभूत सहभागिता सुनिश्चित गरी असल अभ्यासको अनुरण गरिनेछ।
६८. लैंगिक समानता सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी सबै क्षेत्रमा समान रूपमा अवसर, पहुँच, प्रतिफल र लाभ सुनिश्चित गरिनेछ। महिला श्रम र समयको बचत गर्ने प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ।
६९. हिंसा पिडितको राहत, उद्धार, निशुल्क कानूनी सहायता मनोसामाजिक परामर्श र सिपमूलक कार्यक्रमको लागि आपतकालिन कोष स्थापना गरिनेछ।
७०. टुहुरा असहाय अति गरिब एकल तथा अपाङ्ग महिलालाई उपचार तथा अन्य सहायतामा विशेष प्राथमिक दिनेछ। आमा बाबु नभएका टुहुरा बालबालिका अन्धा अपाङ्ग अति अशक्तहरूलाई संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ।
७१. घरेलु हिंसा, बाल विवाह, लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणको लागि बहस पैरवी तथा चेतनामुलक कार्यक्रमहरू पार्जुमा गरी लागु गरिनेछ।
७२. बालबालिका तथा किशोरी विरुद्ध हुने हिंसा, यौन दुरव्यवार, बालश्रम, बलत्कार जस्ता अपराध विरुद्ध शून्य सहनशिलता नीति अपनाई कानूनी सुधार गरिनेछ। आपतकालिन बाल राहत उद्धार कोष संचालन गरिने छ। सडक बालबालिका अनाथ असहाय, अशक्त, अपाङ्गता भएका र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका व्यक्तिहरूको लागि स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको लागि उपयुक्त मापदण्ड बनाई त्यस्तो सेवालाई सहज र प्रभावकारी बनाईनेछ।

७३. बाल क्लव, सञ्जाल, किशोरी समुह बिस्तार गरी बालबालिका तथा किशोर किशोरीको अर्थपूर्ण सहभागिता बढाईनेछ।
७४. जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सिप र अनुभवलाई उपयोग गर्न अन्तरपूस्ता सीप हस्तान्तरण, छलफल र अन्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
७५. जेष्ठ नागरिकले समाज र राष्ट्रको लागि पुर्याएको योगदानको आधारमा सम्मान र आदर गरिनेछ।
७६. सबै प्रकारका अपांगता भएका ब्यक्तिको लागि उनीहरूको सहभागितामा अपांगमैत्री नीति निर्माण तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
७७. बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरू पुरा गर्न आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी बालमैत्री वडा तथा स्थानीय तह घोषणा गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

७८. आधारभुत तथा मा.वि. तहको प्र.अ. को नियुक्तिलाई शिक्षा नियमावली अनुसार योग्यता पुगेका स्थायी शिक्षकहरूबाट छनौट गर्ने र योग्यता नपुगेका विध्यालयहरूमा योग्य शिक्षक व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ।
७९. सबै तहका विद्यालयको कक्षा तह तथा SEE र +१२ को परीक्षा प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने साथै नक्कली परीक्षा खडा गरी परीक्षा दिने व्यक्ति, प्र.अ., निरीक्षक तथा विद्यालयलाई प्रचलित ऐन कानून अनुसार सिधै कारवाही गरिनेछ।
८०. ICT का सामान बुझि प्रयोगमा नल्याएका विध्यालयहरूबाट सामान फिर्ता गरी अर्को विद्यालयलाई हस्तान्तरण गर्ने निति लिइनेछ।
८१. विध्यार्थीको संख्या, भुगोलको स्थिति पूर्वाधारको अवस्थाको यकिन गरी विद्यालय मर्ज गर्ने र शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण निर्माण छुटेका शैक्षिक संस्थाको तथ्याङ्क संकलन गरि उच्च प्राथमिकता का साथ निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ।
८२. शिक्षकहरूलाई आवश्यक सुचना प्रविधि सम्बन्धि तालिम दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ र शिक्षालाई Digitalization उन्मुख बनाइनेछ।
८३. विध्यार्थीहरूको अन्तरनिहित क्षमता उजागर गर्नको लागि अन्तर विध्यालय वक्तित्वकला, हाजिरीजवाफ, निबन्ध, हिज्जे, नृत्य प्रदर्शन र खेलकुद जस्ता विद्यालय स्तरिय आन्तरिक प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ।
८४. शिवालय गाउँपालिकाको निर्माणाधिन रङ्गशालालाई यहि आ.व. २०८२/०८३ देखि ठेक्का गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ।
८५. शिवालय गाउँपालिकाबाट प्रदेश र राष्ट्रिय स्तरमा छनौट भएका खेलाडीहरूलाई विशेष सम्मानका साथ प्रोत्सहान गरिनेछ।
८६. सबै वडाहरूमा व्यवस्थित खेलकुद फिल्डको निर्माणमा ध्यान दिइनेछ।
८७. यूवाशक्तिको शारिरिक तन्दुरुस्तिको लागि ब्यायमशाला निर्माण गर्न पहल गरिनेछ।

८८. शिवालय गाउँपालिकामा स्थायी बसोबास गरी डाक्टर इन्जिनियर वनविज्ञान कृषि तथा पशु विज्ञान जस्ता विधामा स्नातक तह अध्ययन गर्ने गरी दलित र जनजातिलाई प्राथमिकता सहित आवश्यक छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ। त्यस्ता छात्रवृत्ति प्राप्त विद्यार्थीहरूले शिवालय गाउँपालिकालाई आवश्यकता भएको खण्डमा कम्तिमा एक वर्ष सेवा गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ।
८९. शिवालय गाउँपालिकाको शिक्षा समितिको प्रभावकारितालाई जोड दिइनेछ।
९०. शिवालय गाउँपालिका स्तरीय अध्यक्ष कप रनिङशील प्रतियोगितालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
९१. बालविकास कक्षादेखि माविसम्म सबै तहका शिक्षकहरूलाई राजनीतिमा संलग्न भई पठनपाठन कार्यमा अवरोध गरे कानुन बमोजिमको हद्दसम्म कारवाही गरिनेछ। त्यस्ता शिक्षक शिक्षिका तथा कर्मचारीहरूको आवश्यक फोटो भिडियो र अन्य प्रमाण उपलब्ध गराई सूचना दिने व्यक्तिलाई प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कृत गरिनेछ।
९२. प्रत्येक विद्यालयका शिक्षक शिक्षिका तथा कर्मचारीहरूको मासिक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन शिक्षा शाखामा बुझाई शिवालय गाउँपालिकालाई आवश्यक जानकारी दिनुपर्नेछ।
९३. विदा बस्नुपर्ने वा कतै जानुपर्ने भएमा प्र.अ. वा विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट प्रक्रिया पूरा गरी लिखित पत्र सहितको विदा लिनुपर्नेछ। पठनपाठन तथा विद्यालय प्रशासनलाई असर नपर्ने गरी व्यवस्थापन गरेर जानुपर्नेछ।
९४. प्रत्येक विद्यालयमा सांस्कृतिक साधन, खेलकुद सामग्री व्यवस्थापन, सङ्ग्रालय, लाइब्रेरी, प्राथमिक उपचार कक्षको व्यवस्था गरिनेछ।
९५. शिक्षा इकाइका महत्वपूर्ण कार्य शिक्षक सरुवा, बैठक, दरबन्दी मिलान, थप कटौती लगायत शिक्षा विकास र प्रवर्धन सम्बन्धी विभिन्न कार्यहरू पालिका शिक्षा समितिबाट छलफल गराउन व्यवस्था मिलाइनेछ।
९६. प्रस्तावित शिवालय क्याम्पस आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सञ्चालनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ। संघीय सरकार प्रदेश सरकार तथा विभिन्न विकास साझेदार निकायहरूको सहयोग र समन्वयमा भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त शैक्षिक पूर्वाधारहरूको पुननिर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
९७. शिक्षक छनोट प्रक्रियालाई सुदृढ तथा पारदर्शी बनाइनेछ।
९८. आवश्यक पूर्वाधार तथा जनशक्ति पूर्ण भएका माध्यमिक विद्यालयहरूमा थप प्लस टु कक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ।

स्वास्थ्य तथा आयुर्वेद

९९. दश शैया अस्पताल संचालनका लागि यही आ.व. २०८२/०८३ देखि आआवश्यक जनशक्ति, मेडिकल उपकरण र औषधि व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।
१००. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा बाह्र महिना औषधि उपकरण र औषधि जन्य सामग्रीहरूको अभाव हुन नदिन आवश्यक व्यवस्था गरिने छ।
१०१. आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई भरपर्दो जनमुखी र प्रभावकारी बनाइने छ।

१०२. गाउँपालिकाले एम्बुलेन्सबाट प्रदान गरिने सेवा सर्वसुलभ दरमा सुत्केरी महिला, गर्भवती महिला, दुर्घटनामा परेका, असाहाय, टुहुरा, जेष्ठ नागरिक र गरिव बालबालिकालाई उच्च प्रथामिकता राखि सहूलियत सौलियत सेवा निरन्तर दिइनेछ।
१०३. महिलाको आड खस्ने, पाठेघर क्यान्सर, आँखा, हाडजोर्नी, मुटुरोग र जेष्ठनागरीक स्वास्थ्य जाँच लगाएतका अति आवश्यक विशेषज्ञ सेवाको लागी एकिकृत स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
१०४. समुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वामसेविकालाई मासिक रुपमा दिइने रु एक हजार को प्रोत्साहान रकमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१०५. शिवालय गाउँपालिका भित्रमा प्रशुति गृह संचालन भएका स्वास्थ्य संस्थामा नेपाल सरकारबाट तोकिएको नीति अनुसार ८ पटक गर्भ जाँच गराई स्वास्थ्य संस्थामै सुत्केरी हुने आमाहरु संग उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम मार्फत पोषणयुक्त खानेकुरा, न्यानो सौल र शिशुलाई न्यानो कपडा बितरणको ब्यवस्था मिलाइनुको साथै आमालाई यातायात खर्चको ब्यवस्था मिलाउनको लागी आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।
१०६. भौतिक पूर्वाधार तयार भएका बर्थिङ सेन्टरहरुलाई सुचारु गर्ने नीति पनि लिइनेछ।

बहुक्षेत्रीय पोषण

१०७. शिवालय गाउँपालिकाले पञ्चवर्षिय खाद्य तथा पोषण रणनितिक योजना आ.व. २०८२/०८३ देखि २०८६/०८७ निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
१०८. नेपाल सरकारको बहुक्षेत्रीय पोषण योजना तेस्रो कार्यान्वयनको लागि लक्षित वर्ग पहिचान गरी पोषण विशेष तथा पोषण संवेदनशील कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
१०९. मानव जीवनचक्रमा पोषणको अवस्था सुधार गर्न बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम मार्फत प्राणालीगत पद्धतिलाई आत्मसाथ गर्दै लक्षित वर्ग केन्द्रित पोषण सुधारको अभियान सञ्चालन गरिनेछ। यसको लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदानको साथै स्थानीय तहबाट समेत थप श्रोत विनियोजन गरिनेछ।
११०. गाउँपालिकाले महिला किशोरी र बालबालिकामा हुने कुपोषणको अवस्थामा सुधार ल्याउन नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई प्राथमिकताका साथ यस पालिकामा कार्यान्वयन गरी सबै विषयगत तथा क्षेत्रगत शाखाहरुबाट पोषण तथा खाद्य सुधारका लागी तोकिएको क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ।
१११. बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाले निर्दिष्ट गरेका उपलब्धी तथा प्रतिफल प्राप्तीको लागी संघीय र प्रदेश सरकारको साथै विषयगत शाखा र साझेदार निकायहरूसंग मिलेर लक्षित र संवेदनशील क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ। महिला बालबालिका लक्षित कार्यक्रम मर्यादित महिनावारि सानै छु वढ्न देउ बाल विवाह होईन पढ्न देउ अभियान खोप कार्यक्रम बाल मैत्री स्थानीय शासनमा बहुक्षेत्रीय पोषणयोजनालाई समावेश गरिदै लगिनेछ।

११२. बहुक्षेत्रीय पोषण योजना अन्तरगत पोषण मैत्री स्थानीय शासन (Nutritional Friendly Local Governance -NFLG) अवलम्बन गर्न र आगामी ३ वर्ष भित्र यस पालिकालाई पोषण मैत्री स्थानीय तह घोषणाका लागि विशेष अभियान संचालन गरि वडा घोषणा अभियानलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी कार्य गरिनेछ।

३.पूर्वाधार विकास तथा यातायात

सडक पूर्वाधार र यातायात

११३. शिवालय गाउँपालिका स्तरिय Shivalaya Ring Road (SR Road) र वडा नं. १ देखि ९ सम्म वडा जोड्ने Great Ring Road (GR Road) को बाँकि खण्ड जोड्ने र ट्रयाक खोलेको खण्डलाई स्तरोन्नती गरी यातायात सेवालाई पहुँच योग्य बनाउने नीति लिईने छ।
११४. प्रत्येक वडा कार्यालय लगायत अन्य क्षेत्रमा बनेका सडकलाई मापदण्ड अनुसारको बनाई जाली नाली र ढल निकासको व्यवस्था गरी बाह्रै मास चल्ने सडकको व्यवस्था गरिने छ।
११५. यस गाउँपालिकाको रणनीतिक सडक छेडा कचाली सडकको सबै खण्डमा कालोपत्रे गर्न आवश्यक पहल र समन्वय गरिने छ।
११६. छेडा-कचाली, शिवालय ८ र ९-छेडा नगरपालिका, कल्याण-चिउँदुवा, कल्याण-चिनेकुम्द-सुयडा, थाला-कचाली, शिवालय-डुंग्रा, शिवालय-नेपा-चिप्लेकाँध खनेटा-देउली, शिवालय-ताँगा-चिउँदुवा, मयलतडा-लिस्पानी, खामालेख-वालुवा-वडाकाँडा, बस्नेवडा-पाखा-लिस्पानी-जुँगा, शिवालय-राख्मा-खनेटा, भम्प-आले सडकलाई ट्रयाक खोल्ने तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
११७. मैलतडा सडक पुल, नेपाखोला सडक पुल र टुनी बगर सडक पुलको सिध्न निर्माणको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ।
११८. शिवालयमा संचालित बस सेवालाई आवश्यक नीति नियम परिमार्जन गरी बस सेवा संचालनलाई चुस्त बनाइने छ। जथाभावी यात्रु भनें कार्यलाई नियन्त्रण गर्न पहल गरिनेछ।
११९. पालिका भित्रको मनपरी ढुवानी, यातायात भाडा दरलाई नियन्त्रण गरी सर्भसुलभ बनाइने छ।
१२०. आगामी आ.व. २०८२।२०८३ मा सुविधा सम्पन्न बसपार्क निर्माण गरी संचालनमा ल्याइनेछ।
१२१. शिवालय गाउँपालिकाको लाइफलाइनको रूपमा रहेको छेडा कचाली सडकलाई कालोपत्रे बनाउने कार्यमा संघ र प्रदेश सरकारको समन्वयमा स्थानीय सरकारबाट पहल गरिने नीति लिइनेछ।

भवन निर्माण र शहरी विकास

१२२. २०८० साल कार्तिक १७ गते गएको विनाशकारी भूकम्पको कारण क्षति भएका सार्वजनिक भौतिक पूर्वाधार तथा निजी घरहरूलाई भूकम्प जोखिमरहित बनाउन जनताको सुरक्षित बसोबास तथा सार्वजनिक भवन निर्माणको कार्यलाई आवश्यक पहल गरिनेछ।

१२३. घर नक्सा स्वीकृति गर्दा भूकम्प प्रतिरोधी संरचना निर्माण स्वीकृति गर्ने नीति अवलम्बन गरी शिवालय गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा निर्माण गर्ने घर भवनहरूलाई आवश्यक नक्साको मोडेल तयार गरी नयाँ भवन निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ। सार्वजनिक स्थल मठ मन्दिर स्थानीय सडक रणनीतिक सडक सबै सडकको आवश्यक मापदण्ड भित्र भवन बनाउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ।
१२४. छेडा कचाली सडक अन्तर्गत छेडाबजार, मोर्क बजार, शिवालय, ढिकाले साना बजार क्षेत्रलाई व्यवस्थित बजार बनाई सहरीकरण गरिंदै लगिनेछ।
१२५. आलेखनेटा देउली चिउदुवा बालुवा बडाकाडा जस्ता क्षेत्रमा स्थानीय हाट बजारको व्यवस्थापन गरिंदै लगिनेछ।
१२६. शिवालय गाउँपालिका वार्ड नं १ ३ ४ ५ र ६ का वडा कार्यालय भवनहरू आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।८३ मा सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याइने छ।
१२७. अधुरा रहेका स्वास्थ्य चौकी भवन प्रसुति गृह भवन र विद्यालय लगायत भवनहरूलाई पनि द्रुत गतिमा निर्माण गरिनेछ।
१२८. शिवालय गाउँपालिकाभित्र छाडा पशु चौपाएको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक गौशाला निर्माणको पहल गरिनेछ।
१२९. परम्परागत शैलीको संरक्षण गर्दै गाह्रो माटो लगाएर बनाएका जोखिमपूर्ण घरहरू निर्माण विस्थापित गरी सुरक्षित भवन नवनिर्माणको नीति लागू गरिनेछ।
१३०. शहरी भवन र ग्रामीण भवन निर्माणको लागि भवन निर्माण तथा नक्शा पास कार्यविधि स्वीकृति भै सकेको हुँदा भवन निर्माण गर्दा नक्शा पासको व्यवस्थालाई अनिवार्य लागू गरिने छ।
१३१. छेडा बजार र शिवालय बजार क्षेत्रमा CCTV क्यामेरा र सडक बत्तिको व्यवस्था गरिने छ।
१३२. निर्माण भएका पूर्वाधार संरचनाहरूको दिगो उपयोग र संचालनको लागि निर्माणका क्रममै मर्मत संभार कोष र विपद् व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गरी संचालनमा ल्याइने छ।

खानेपानी तथा सरसफाई

१३३. बृहत शिवालय खानेपानीको निर्माण कार्यको सम्पन्न गर्न आवश्यक समन्वय गरी आउदो आ.व. २०८२/०८३ मा व्यवस्थित खानेपानीको वितरण गरिनेछ।
१३४. शिवालय गाउँपालिकामा खानेपानीको समस्या भएका बाँकि क्षेत्रको पहिचान गरी यथाशिघ्र खानेपानीको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ।
१३५. निर्माण भएका खानेपानीको संरक्षण र संबद्धन गर्न उपभोक्ता समितिलाई चुस्त बनाइ योजनाको दिगोपन ल्याइनेछ।
१३६. नयाँ भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा खानेपानी संरचना विग्रे भत्केमा निर्माण कम्पनी वा निर्माणकर्तालाई जिम्मेवारी बनाइने नीति लिइनेछ।

१३७. जथाभावि खानेपानीको पाइप काट्ने, जलाउने, संरचना विगाने जो कोहीलाई यथाशिघ्र कारवाही गरी Retrofitting गर्न लगाइने निति ल्याइनेछ।

ग्रामीण विद्युतीकरण

१३८. शिवालय गाउँपालिकाको सवै वडा बस्ती टोलहरूमा आउदो वर्ष देखि विद्युतीकरण सम्पन्न गर्ने निति लिइनेछ।

१३९. सवै वडाहरूमा Three Phase line विस्तार गरी Power आपूर्ति बढाई उद्योग धन्दा सञ्चालनका लागि पहुँच निर्माण गरिनेछ।

१४०. विद्युतिय करेन्ट लागी हुने क्षेति न्युनिकरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।

१४१. सवै कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सिध्र विद्युतीकरण गरिनेछ।

१४२. विद्युत जडान भएका स्थानहरूमा तार, पोलको आवश्यक मर्मत सम्भार तथा थप HT तथा LT Pole हरुको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ।

सूचना तथा सञ्चार

१४३. नेपाल टेलिकमको सस्तो र भरपर्दो इन्टरनेट सेवालाई शिवालय बजार, मोर्कबजार र छेडावजारमा ठेक्का प्रक्रियाद्वारा अप्टिकल फाईबर शिवालय गाउँपालिका केन्द्रमा आइसकेकोले छिटो भन्दा छिटो जडान कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ साथै बाँकी अरु वडा तथा बस्तिहरूमा विस्तार गर्ने निति लिइनेछ।

१४४. प्रत्येक कार्यालय, विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था केन्द्रहरूमा इन्टरनेट सेवाको थप विस्तार गर्ने निति लिइनेछ।

१४५. मौसम पूर्वा सूचना प्रणाली प्रभावकारी रहेकोले निरन्तर गर्दै अझै विद्यालयमा शिक्षकहरू र किसानहरूलाई जोड्दै लैजाने नीति लिइनेछ।

सिंचाई

१४६. शिवालय गाउँपालिकाको सिंचित क्षेत्रको संभावना रहेको खेतियोग्य जमिनलाई प्राथमिकता दिई सतह सिंचाई कुलो तथा लिफ्ट सिंचाई प्रविधिबाट सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराइ कृषकहरूको आय स्तरमा बृद्धि गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

१४७. सिंचाई सुविधा उपलब्ध हुन सक्ने खेती योग्य जमिन र सिंचाई सुविधा उपलब्ध हुन नसक्ने खेती योग्य जमिनको एकिन गरी बैकल्पिक सिंचाईका प्रविधिहरूलाई आयात गरिनेछ। सिंचाई पोखरी र थोपा सिंचाई प्रणालीमा विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रम ल्याइने छ।

१४८. प्रयाप्त पानीको स्रोत भएको तर सिंचाईबाट उत्पादन र उत्पादकत्व कमी हुने जमिनमा माछापालन तथा अन्य खेती प्रणालीमा प्रोत्सहान गरिने छ।

१४९. शिवालय गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाका सिंचित र सिंचित नभएका क्षेत्रलाई पहिचान गरी सिंचित नभएका क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकताका दिइनेछ।

४. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

१५०. शिवालय गाँउपालिकालाई वातावरणमैत्री बनाउन थप रिचार्ज पोखरी निर्माण, वृक्षारोपणमा बृद्धि, भू-क्षय तथा कटान रोकथाम, बाढिपहिरो नियन्त्रण, वन जंगल विनासको रोकथाम, अवैध काठको ओसार पसार नियन्त्रण गर्न तथा Bio- engineering को व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
१५१. पार्क, मठ मन्दिर, विसौनी, सुख्खा खुल्ला क्षेत्रमा वर, पिपल, स्वामी, लाकुरी, गुलमोहर र पारिजात जस्ता वृक्ष लगाई पर्यावरणको संरक्षण गरिनेछ।
१५२. सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको वन पैदावार बिक्रि तथा उपयोग सम्बन्धि आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाइ गाँउपालिकाबाट स्विकृत गराउनु पर्ने नीतिलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ र विगतका वर्षमा कार्यक्रम स्विकृत भए नभएको पुष्टायाई गरि आवश्यक कानूनी दायरामा ल्याइने छ।
१५३. जलवायु परिवर्तन र यसबाट पर्ने असर प्रभावको लागि आवश्यक कार्ययोजना बनाई लागु गरिने छ।
१५४. जानी जानी वन डडेलो लगाउने, जथाभावी फोहोर फ्याक्ने, रक्सि वियरको सिसि बोटलहरू सुरक्षित व्यवस्थापन नगरी वातावरण प्रदुषण गर्ने व्यापारी, व्यक्ति सबै उपभोक्तालाई आवश्यक कानूनी दायरामा ल्याइने छ।
१५५. नदिमा करेन्ट प्रवाह गरि जलिय जिवको नास गर्ने गराउनेलाई कारवाही गरिनेछ, त्यस्तो कार्य गरेको सुचना गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई उचित पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ।
१५६. शिवालय गाँउपालिका क्षेत्र भित्र आएका पानीका मुहानको संरक्षण, बाढी पहिरोबाट पुरिएको जलभण्डारको निर्माण गर्ने नीति लिइने छ।
१५७. शिवालय पालिका वनभित्र र जंगलमा रहेका सडे गलेका काठहरू संकलन गरि बिक्रि वितरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
१५८. विनासकारी डडेलो नियन्त्रण गरि धन जन र व्यक्तिगत र सामाजिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ।
१५९. शिवालयको जलाधार क्षेत्रहरू: विउरेचुला, कोशेटाकुरा, मालिका, घोडाछाल, ताँगाचुला, कोर्सिना, बुरुसे, कचाली, चिनेकुम्द र खामालेख क्षेत्रको अव्यवस्थित वसोवास र जंगल फडानीलाई रोकथाम गरी संरक्षण गरिनेछ।
१६०. गिट्टि, बालुवा, ढुंगा, माटो लगायतको दोहन रोक्न वातावरणीय प्रभावको अध्ययन गरी करको दायरामा ल्याई निर्माण कार्यमा प्रयोगमा ल्याइने छ र अति दोहन भएको ठाउँमा रोकथामको गरिनेछ।
१६१. विभिन्न विकास साझेदार निकाय तथा संघ संस्थाको साझेदारीमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना स्वीकृति गरी कार्यान्वयन गर्नुका साथै जलवायु उत्थानशील पालिका घोषणालाई जोड दिइनेछ।
१६२. विभिन्न विकास साझेदार निकाय तथा संघ संस्थाको साझेदारी र समन्वयमा विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाइनेछ।

१६३. पालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाई विपद् प्रतिकार्यमा परिचालित गरिनेछ।
१६४. पालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरि कार्यान्वय गर्ने निति लिईनेछ।
१६५. फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरी बजार तथा बजारउन्मुख क्षेत्रहरूमा फोहरमैला व्यवस्थापनको कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा अगाडि बढाइने छ।

५. संस्थागत विकास, न्याय सम्पादन, सेवा प्रवाह र सुशासन

सुदृढ वित्तिय लेखा प्रणाली र राजश्व

१६६. आगामी आ.व. २०८२/०८३ देखि लेखा समितिलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखापरीक्षण (आलेप) प्रणालीलाई सवल र सुदृढ बनाइनेछ।
१६७. बढ्दो बेरुजुलाई न्युनिकरण गर्न असुली उपरको व्यवस्था कडाईका साथ मिलाइनेछ।
१६८. बजेट कार्यान्वयनको ढिला सुस्तिलाई आउदो आ.व. २०८२/०८३ को श्रावण महिना देखि नै IEE, EIA, DPR, तथा Design र documentation को पाटो छिटोभन्दा छिटो तयार गरी खरिद प्रकृया अवलम्बन गरी योजना कार्यान्वयन समय मै निर्माण गरिनेछ र समयमा निर्माण नगर्ने कम्पनी, Consultancy, Proprietor र उपभोक्ता समितिलाई कारवाहीको निति लिइनेछ।
१६९. सबै खाले भुक्तानी बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत भुक्तानी गर्ने निति लिईनेछ।
१७०. सबैखाले राजश्व संकलन कागजि रसिद विस्थापन गरि SuTra प्रणाली मार्फत मात्रै संकलन गर्ने निति लिईनेछ।
१७१. पालिकाबाट उठाउने विभिन्न कर दस्तुर सबैलाई निष्पक्ष र पारदर्शी ढंगबाट उठाई करको दायरा बढाई राजश्व संकलनमा बृद्धि गरिने निति लिइनेछ।

संस्थागत विकास, सुशासन र न्याय प्रशासन

१७२. सार्वजनिक सेवालाई पारदर्शी, जवाफदेही, दिगो र परिणाममुखी बनाउँदै नागरिकहरूलाई सूचना, सेवा र अवसर रहित पहुँच अभिवृद्धि गर्न अधिकतम् रूपमा विद्युतीय सूचना प्रणालीको नीति अवलम्बन गरिनेछ। साथै जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको प्रभावकारी कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक विषयगत र क्षेत्रगत क्षमताको विश्लेषण मार्फत संस्थागत सुशासन कार्य गर्ने नीति लिइनेछ।
१७३. शिवालय गाउँपालिकाको अभिलेखहरू दिगो व्यवस्थापन गर्नको लागि डाटा सर्भर व्यवस्थापन गरी अभिलेखीकरण गरिनेछ। एकिकृत र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गर्न सूचना प्रविधि केन्द्र (Information Technology Hub) स्थापना गरी डिजिटल गाउँपालिकाका रूपमा विकास गरिनेछ।

१७४. गाउँपालिकाबाट सम्पादन हुने सबै कार्यहरु एवम् सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाइने छ। डिजिटल नागरिक वडा पत्र, डिजिटल सूचना बोर्ड, समयानुकूल सफ्टवेयरहरुको प्रयोग, डिजिटल हाजिरीको प्रयोग लगायत नवीनतम् सूचना प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरिनेछ। सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, परिणाममुखी, चुस्तदुरुस्त, छिटोछरितो, पारदर्शी अनुमानयोग्य बनाउने नीति लिइनेछ। गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई थप व्यवस्थित बनाई सेवा प्रवाहलाई सहज बनाइनेछ।
१७५. संगठन संरचना र दरबन्दी विवरण अनुसार कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ। चुस्त र दुरुस्त संगठन निर्माण गरिनेछ।
१७६. चालु आर्थिक वर्ष देखि शुरुवात भएको टोल विकास संस्था गठन र परिचालन आगामी वर्षमा गाउँपालिकाको सबै वडाहरुमा विस्तार गरी स्थानीय स्तरको योजना तर्जुमा, अनुगमन सामाजिक परीक्षण र अन्य सामाजिक तथा आर्थिक विकासको गतिविधिमा संलग्न गराइने छ।
१७७. गाउँपालिकाको योजनाबद्ध विकास, योजना तर्जुमामा वित्तीय अनुशासन कायम गर्न र प्राप्त स्रोतको समूचित उपयोगको लागि आवधिक योजना तर्जुमा गरिने छ।
१७८. गाउँपालिकाको समग्र सूचना र तथ्याङ्कहरुको विस्तृत विवरण लिनको लागि र प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कहरुको आधारमा आवधिक योजना र क्षेत्रगत योजनाका लागि डिजिटल वस्तुगत विवरण तयार गरिने छ।
१७९. विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरूप पालिका स्तरमा सार्वजनिक सुनुवाई गरी गाउँपालिकाबाट प्रवाह भएका सेवा र विकास निर्माणको सम्बन्धमा नागरिक चासो अभिवृद्धि गरिने छ र साथै प्रत्येक वडामा पनि सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइने छ।
१८०. गाउँपालिका कार्यरत कर्मचारीहरुको सेवा सुरक्षाको लागि प्रत्याभूत गर्न कर्मचारी कल्याण कोष कार्यविधि र सामाजिक सुरक्षा कोष कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गरिने छ।
१८१. उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न, उपभोग्य बस्तु वा सेवाको गुणस्तर, परिमाण एवम् मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न, बस्तु वा सेवाको उत्पादन स्थल, ढुवानी मार्ग, भण्डारण तथा संचय स्थल र उपभोग स्थल लगायतका ठाउँहरुमा बस्तु वा सेवा प्रदायक वा विक्रेताको व्यवसायिक कारोबारको दर्ता, नविकरण, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापको नियमन गर्न तथा नियमित र कार्य योजना सहितको प्रभावकारी बजार अनुगमन गरिने छ।
१८२. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा बैकिङ क्षेत्रको संलग्नता अभिवृद्धि गर्ने र सेवालाई सरल सहज र पहुँचयोग्य बनाउन सबै वडाबाट भत्ता विवरणको व्यवस्था गरिने छ।

१८३. सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको कार्यलाई व्यवस्थित छिटो छरितो गर्न वडाबाटै Online व्यक्तिगत घटना तथा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रविष्टीको कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
१८४. स्थानीय न्याय सम्पादनमा संलग्न मेलमिलाप केन्द्रका मेलमिलाप कर्ताहरूलाई न्याय निरूपन तथा मेलमिलाप सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ। न्यायिक समितिको इजलास व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
१८५. गाउँपालिका तथा मातहतका शाखा, कार्यालय र इकाईबाट प्रदान गरिने छिटो छरितो र प्रभावकारी रूपमा सेवा प्रवाह गर्नको सबै शाखा, कार्यालय र इकाईमा फर्निचर र विद्युतीय उपकरणहरूको व्यवस्था गरी काम गर्नका लागि उचित कार्य वातावरण तयार गरिनेछ।
१८६. पालिका बस सेवालाई प्रभावकारी र नागरिकमैत्री बनाई सार्वजनिक यातायात सेवा सर्वसुलभ र सहज तुल्याइनेछ।
१८७. सुशासन कायम गर्न पालिका अध्यक्ष बिच र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुख/उपशाखा प्रमुख/इकाई प्रमुख बिच कार्य सम्पादन सम्झौता गरिने छ।
१८८. सेवा प्रवाहमा ढिलासुस्ति र गैर जिम्मेवार कार्य गरेमा सम्बन्धित सेवा प्रवाह गर्ने शाखा वा कर्मचारीलाई उत्तरदायी बनाइने छ।
१८९. मनोमानी ढंगले विदामा, काजमा, मिटिङ्ग, तालिममा बस्न पाइनेछैन। सम्बन्धित प्रशासकको लिखित स्वीकृतिमा मात्र यी सुविधा लिनुपर्नेछ र सोको जानकारी अध्यक्षको सचिवालयमा बोधार्थ हुनुपर्नेछ। बैकल्पिक सेवा प्रवाह बिना शाखा नै खाली गर्न पाइनेछैन।
१९०. कार्यालयको काज बाहेक लगातार अनुपस्थित हुने करार वा अस्थायी कर्मचारीलाई स्वतः हटाइनेछ र स्थायी कर्मचारीलाई ऐन अनुसार कारवाही गरिनेछ।
१९१. सुशासन र पारदर्शीताको लागि सम्बन्धित जिम्मेवारी सहित शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक सरुवाको निति लिइनेछ।
१९२. राम्रो काम गर्ने कर्मचारी, शिक्षकलाई उचित सम्मान सहित पुरस्कृत गरिनेछ।
१९३. आगामी वर्ष अस्थायी तथा करार कर्मचारीको तलबमा एकरूपता ल्याउन आन्तरिक राजस्व बृद्धि गरी सेवा सुविधामा थप बृद्धि गर्न एक आयोग गठन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
१९४. शिवालय गाउँपालिकाका सार्वजनिक स्थल, पार्क, प्रवेशस्थल, तीर्थ, पूजास्थल, गाउँ टोलमा, सार्वजनिक यातायातमा, कार्यालयमा, सेवाप्रवाह स्थलमा, धार्मिक सांस्कृतिक र अन्य भेला आयोजना स्थलमा लागू पदार्थ र मादक पदार्थ सेवन गरी होहल्ला गर्ने, शान्ति सुरक्षा र अमनसयनलाई खलल पुऱ्याउने जो कोही व्यक्ति समूह सबैलाई कडा भन्दा कडा कारवाही गरी शान्ति सुरक्षा दिइनेछ।

सभाका सदस्यज्यूहरु,

१९५. अन्तमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा आवश्यक रचनात्मक सल्लाह सुझाव दिनु हुने सभाका उपाध्यक्षज्यू, वडा अध्यक्षज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, पूर्व अध्यक्ष उपाध्यक्ष लगायत जनप्रतिनिधिहरु, शिवालय गाउँपालिकामा क्रियाशील राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु, सरकारी तथा गैर सरकारी निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु, विकास साझेदार निकायका प्रतिनिधिज्यूहरु, नागरिक समाजका प्रबुद्ध व्यक्तित्वज्यूहरु, संचारकर्मी मित्रहरु, विभिन्न पेशागत संघ संगठनका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु, यस कार्यमा खटिने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्बद्ध कर्मचारीहरु र शिवालयबासी आम नागरिकहरुलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। साथै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार निकाय, विभिन्न संघ संस्था र आम शिवालयबासी नागरिकहरुको समान सहभागिता र सक्रिय भूमिका रहने अपेक्षा लिएको छु ।

धन्यवाद !

इति संवत् २०८२ साल आषाढ १० गते रोज ३ शुभम्

शेर बहादुर शाही

अध्यक्ष

शिवालय गाउँपालिका, जाजरकोट